

Býráðið . . .

(Framhald frá 1. síðu)

leigað skúlan út til skipasmíðjuna fyrir langt áramál.

Átalaði, at býráðið soleiðis sat og spilti tíð upp á sakir, ið einki grundarlag var fyrri at fremja.

Formaðurin segði frá láni; roynd teirra 3. Helt teir hövdu gjørt, hvat gerast kundi at fáa lán, men finga bert 1 millión íalt, meðan teir beinanvegin skulu brúka 1 millón til stats-hospitalsundirlendi og 1,5 millión til vatnbrunnin í ár, um-framt minst 1 millión næsta ár til sama arbeiði. Um milliónina teir hövdu fingið játtaða, segði hann: Rentan 8,87%, t.v.s. at milliónin kostar 1,7 millión.

Niclas á Dunga mælti frá at taka lánið.

Peter Christiansen fór at tala um vánaligan ríkisfelagsskap — nógv orð — men tá til at-kvøðu kom, kvæddi hann fyrri saman við formanninum, M. Carlsen og E. Mortensen. And-støðan øll styðjaði við 4 at-kvøðum, meðan Poul Hansen sat og N. á Dunga var ímóti.

Nevndin skjeyt upp, at royna 60 mill. grunnin, tí alt tyktist benda á, at arbeiðir vildu stæða, um ikki lán fekst. — P. Christiansen helt litlar vónir at fáa úr grunninum, tí hann var stýrdur av dønnum.

J. P. Henriksen helt merkiligt at P. Christiansen, ið sjálvur er í SEV-stýrinum, ið rætt nú hevur fingið játtað 4 mill. úr grunninum, skuldi vera so vónleysur um lán háðani.

Poul Hansen fortaldi, at hesar 4 mill. til SEV bert vóru ein partur av tí, SEV skyldaði út-anlands og at hetta var einasta lán hann hevði hoyrt um úr grunninum! (Bergholið?)

Bæði J. P. Henriksen og P. F. Christiansen átalaðu harðliga, at andstöðan var hildin

uttanfyri, tá búskaparráðið danska var her.

Formaðurin helt merkiligt, at býráðið skuldi noyðast at ex-propirera grundir til starvsfólk við hospitalið.

P. F. Christiansen helt rímu-

ligt, at hospitalið fekk starvs-mannaibúðir, so teir altíð kun-du hava hús til skiftandi fólk. Seminariubygginevndin bað um ymiskt til lættan av arbeiðs-byrjan, el- vatn og veg. Sam-tykt.

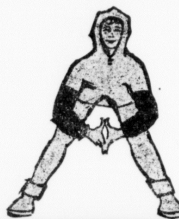
Samtykt at keypa ein vatn-lekafinnara fyrri 12000 kr.

Onkur spurdi hvi vatnið smakkaði so illa, tjørusmakkur kanska. (Er tað tí einki vatn er her á borðinum, spurdi J. P. H.)

Tilmælt aftratbygging at próstagarðinum.

Tvey byggiloyvi vóru játtað. Síðan fór fólkio — og teir fundaðust áfram fyrri stongdum durum.

+

Gora
KTÆDNAVIRKI

ostra - gk 15

Josip Broz Tito

av FRIDTJOF DIESEN

(Framhald)

Det sto dærlig til med arbejdsderrørsle i Jugoslavien efter 1933/34. Fængslingen av lederne og gruppefolkene hadde revet opp forbindelsene med folket. De beste folkene og inntelligensene ved universitetet i Beograd utviste den største forsiktighet i sitt virke. En av de illegale organisasjonene som yttet godt arbeide i denne tida var internasjonal arbeiderhjelp som støttet de fengslede familier og brakte håp og lindring inn i mangt arbeiderheim. Internasjonal solidaritet har alltid vært noe som har ført arbeiderderrørsle nærmere hverandre i vanskelige situasjoner.

Fra nå av vil vi da for det meste bruke navnet Tito.

Og la oss så i korte trekk rekapitulere hva som skjedde på det utenrikspolitiske område under Titos fengselsophold.

Kong Aleksander av Jugoslavia hadde fått sitt diktatur stadfestet ved en statsforfatning i året 1931. Hittil hadde han ført en meget franskvennlig politikk. Hosten 1934 avla kongen et besøk i Frankrike for personlig å understreke dette vennskapet, men da kongen og den franske utenriksministeren Barthou kom til Marseille falt det drepende skudd mot dem utført av kroatisk terrorister. Mordene førte til en ny politisk kurs for Jugoslavia. Kron-

prins Peter var mindreårig og måtte ha sin onkel prins Paul til å styre for seg. I sin tid hadde han hatt store godser i Russland og var en glødende bolsjevikhater. Hittil hadde Jugoslavia vært med i den vesle ententen sammen med Romania og Tsjekkoslovakia som igjen var knyttet til samarbeide med Frankrike.

Året for mordene i Marseille var Adolf Hitler blitt rikskansler i Tyskland. Hitlers utenrikspolitiske kurs tok bl. a. sikte på å knytte sterkest mulig økonomiske og politiske forbindelser med alle Balkanlandene Jugoslavia med sine store naturherligheter, mineraler, malmer, metaller, sin førsteklasses skog og sine vannkraftmuligheter, sin enorme rikdom av jord- og hagebruksprodukter fristet industrilandet Tyskland og dets ledere.

Kongemordet passet derfor godt inn i Tysklands planer. Med den tyskvennlige prins Paul tok det ikke lang tid for å oppta samarbeidet med aktemaktene, linjen Roma-Berlin. En tid forsøkte nok den davæ-

rende statsminister Milan Stojadinovitsj å balansere mellom London/Paris og de ovennevnte hovedsteder. Senere ble Tsvetkovitsj utnevnt til statsminister og en tid gikk den kroatisk bondeføreren Dr. Mack med i regjeringa. Dette skjedde fram til den tida da den annen verdenskrig var brutt ut.

I all denne tida hadde Josip Broz-Tito avlagt besøk i Moskva og vært tilknyttet Kominterns sekretariat. Her arbeidet han sammen med bl. a. den verdensberømte kommunistlederen Georgi Dimitroff kjent fra den berømte rettssaken om rigsdagshusets brann i Berlin, der han ble frifunnet takket være sin rakryggede og dristige opptreden. Han hadde nå funnet et fristed i den sovjetiske hovedstaden.

Hittil hadde Jugoslavias kommunistiske parti hatt sitt sentralkomité i Wien. Nå ble den flyttet tilbake til Jugoslavia. Tito ble partiets generalsekretær. Stadig var det konferanser både i og utenfor landet. Det var Tito som arbeidet for fri-

villig deltakelse av jugoslaver i den spanske borgerkrig på republikkens side. Da slo han opp sitt hovedkvarter i Paris. Der ble han anholdt av politiet og internert under det engelske kongebesøk. Senere skjedde det samme med hans egne landflyktige landsmenn under hans eget statsmannsbesøk i Paris etter den annen verdenskrig.

Fra 1937 ble det mere og mere aktivitet i JKP. Tito var flere ganger i heimlandet og sogar på sitt fødested Kumrovcj uten å gi seg til kjenne. Av og til toppet »kommunist-skrekken» slik at det gikk sterkt ut over kadrene. Sentralkomitéen beordret ofte Tito til reiser både til Moskva, Wien og Prag. Ofte måtte han dra lange omveger for å nå målet. Ingen spion eller politiagent ante at den sjamerende, høflige og elskverdige ingeniøren, Tomasjek var den »beryktede» og farlige kommunistlederen Josip Broz Tito.

Tito har sjøl skildret hvordan det føltes å være vitne til oppbygginga av arbeidernes og bøndernes egen stat i øst. Sov-

jetunionen ga stolhet og beundring og det var alltid så inspirerende å høre klokkene i Kreml slå sine tolv slag og siden høre Internasjonalsens ildnende toner fly utover eterens bølger til hele den lidende menneskehet.

Sovjetunionen vokset seg sterkere og sterkere for hver dag. Tito arbeidet flittig, oversatte litteratur, leste en hel del, holdt forelesninger og nyttet fritida til å besøke operan i Moskva og bivåne andre kunstneriske begivenheter av første klasse. På denne tida møtte han sin landsmann, Edvard Kardelj som senere ble Jugoslavias F.N.-representant, utenriksminister, visestatsminister og nå president i Nasjonalforsamlingen.

På den sjuende kongress for Komintern i Moskva 1936 fikk han se Stalin for første gang. Senere fikk han konfere med ham flere ganger. Som sekretær i den jugoslaviske delegasjonen fikk han høve til at følge diskusjonene på nært hold og ved utflukter ut på landet fikk han et dypt inntrykk av folkets daglige kamp for tilværelsen.

Sovjetunionen kjempet den gangen med mange og store vansker, men Tito foretok seg aldri noe som kunne skade landet.

...

(Framhald)